

Neuradni prevod

**IZBIRNI PROTOKOL K MEDNARODNEMU PAKTU O
EKONOMSKIH, SOCIALNIH IN KULTURNIH
PRAVICAH**

IZBIRNI PROTOKOL K MEDNARODNEMU PAKTU O EKONOMSKIH, SOCIALNIH IN KULTURNIH PRAVICAH

Uvodne določbe

Države podpisnice tega protokola so se –

v prepričanju, da po načelih, izraženih v ustanovni listini Organizacije združenih narodov, pomeni priznanje prirojenega dostojanstva ter enakih in neodtujljivih pravic vseh članov človeške družbe temelj svobode, pravičnosti in miru na svetu,

glede na to, da Splošna deklaracija o človekovih pravicah razglša, da se vsi ljudje rodijo svobodni, z enakim dostojanstvom in pravicami, ter da so pravice in dolžnosti, določene s temi akti, enake za vse, ne glede na raso, barvo, spol, jezik, veroizpoved, politično ali drugo prepričanje, narodno ali družbeno poreklo, premoženje, rojstvo ali kakršen koli drug položaj,

ob upoštevanju, da Splošna deklaracija o človekovih pravicah in Mednarodni sporazum o človekovih pravicah priznavata, da je ideal svobodnih ljudi, življenje brez strahu in pomanjkanja, mogoče doseči samo, če so ustvarjene razmere, v katerih lahko vsakdo uživa civilne, kulturne, ekonomske, politične in socialne pravice,

ob ponovni potrditvi univerzalnosti, neločljivosti, medsebojne odvisnosti in povezanosti vseh človekovih pravic in temeljnih svoboščin,

ob upoštevanju, da se vsaka država podpisnica Mednarodnega pakta o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah (v nadaljnjem besedilu imenovan Pakt) zavezuje, da bo sprejela ukrepe, posamezno ter z mednarodno pomočjo in sodelovanjem, zlasti ekonomskim in tehničnim, kolikor ji dopuščajo razpoložljiva sredstva, da bi postopno dosegla celovito uresničevanje pravic, priznanih v Paktu, zlasti pa sprejetje zakonodajnih ukrepov,

glede na to, da bi bilo za nadaljnje doseganje namenov Pakta in izvajanje njegovih določb primerno, da se Odboru o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah (v nadaljnjem besedilu imenovan Odbor) omogoči opravljanje funkcij, predvidenih v tem protokolu –

dogovorile naslednje:

1. člen
Pristojnost Odbora, da sprejema in obravnava obvestila

1. Država podpisnica Pakta, ki postane podpisnica tega protokola, priznava pristojnost Odbora, da sprejema in obravnava obvestila, kot je predvideno v določbah tega protokola.
2. Odbor ne sprejme nobenega obvestila, če zadeva državo podpisnico Pakta, ki ni podpisnica tega protokola.

2. člen
Obvestila

Obvestila lahko pošljejo posamezniki ali skupine posameznikov, ki so pod sodno pristojnostjo države podpisnice ter menijo, da so jim bile kršene ekonomske, socialne in kulturne pravice iz Pakta, ki jih je zagrešila država podpisnica, ali pa se pošljejo v njihovem imenu. Če se obvestilo pošlje v imenu posameznikov ali skupin posameznikov, se to stori z njihovim soglasjem, razen če lahko pošiljatelj upraviči ukrepanje v njihovem imenu brez takega soglasja.

3. člen
Sprejemljivost

1. Odbor obravnava obvestilo samo, če se prepriča, da so bila izčrpana vsa razpoložljiva domača pravna sredstva. To pravilo ne velja, kadar se uporaba takih pravnih sredstev nerazumno podaljša.
2. Odbor ugotovi, da je obvestilo nesprejemljivo, če:
  - (a) ni poslano v enem letu od izčrpanja domačih pravnih sredstev, razen ko lahko avtor dokaže, da obvestila ni bilo mogoče poslati v navedenem roku;
  - (b) so dejstva, ki so predmet obvestila, nastopila pred začetkom veljavnosti tega protokola v zadevni državi podpisnici, razen če se navedena dejstva nadaljujejo tudi po navedenem datumu;
  - (c) je Odbor isto zadevo že preučil ali je bila preučena ali se preučuje v okviru drugega postopka mednarodne preiskave ali poravnave;
  - (d) je neskladno z določbami Pakta;
  - (e) je očitno neutemeljeno, ni dovolj utemeljeno ali temelji izključno na poročilih, ki so jih razširjala sredstva javnega obveščanja;
  - (f) pomeni zlorabo pravice do pošiljanja obvestil ali
  - (g) je anonimno ali ni v pisni obliki.

4. člen

Obvestila, ki ne razkrivajo očitne prikrajšanosti

Odbor lahko po potrebi zavrne obravnavo obvestila, kadar to ne razkriva, da je bil avtor očitno prikrajšan, razen če Odbor meni, da obvestilo odpira resno vprašanje splošnega pomena.

5. člen

Začasni ukrepi

1. Odbor lahko kadar koli po prejemu obvestila in pred sprejetjem odločitve glede obvestila zadevni državi podpisnici pošlje v nujno obravnavo zahtevek, naj država podpisnica sprejme vsečasne ukrepe, potrebne v izrednih okoliščinah, da se prepreči morebitna nepopravljiva škoda za žrtev ali žrtve domnevnih kršitev.

2. Če Odbor uporabi svojo diskrecijsko pravico iz odstavka 1 tega člena, to ne pomeni, da je bilo odločeno glede sprejemljivosti ali veljavnosti obvestila.

6. člen

Pošiljanje obvestila

1. Razen če Odbor meni, da je obvestilo nesprejemljivo, če ne navaja zadevne države podpisnice, Odbor o vsakem obvestilu, ki ga je prejel na podlagi tega protokola, zaupno obvesti zadevno državo podpisnico.

2. Država podpisnica prejemnica pošlje v šestih mesecih Odboru pisno pojasnilo ali izjavo, v kateri pojasni zadevo in pravno sredstvo, če obstaja, ki ga je morda zagotovila navedena država podpisnica.

7. člen

Mirna poravnava

1. Odbor da zadevnim strankam na voljo vso pomoč, da bi dosegle mirno poravnavo zadeve na podlagi upoštevanja obveznosti iz Pakta.

2. Z dogovorom o mirni poravnavi se konča obravnavo obvestila na podlagi tega protokola.

8. člen

Preučevanje obvestil

1. Odbor preuči obvestila, prejeta na podlagi 2. člena tega protokola, glede na vso dokumentacijo, ki mu je bila predložena, če se ta dokumentacija pošlje zadevnim strankam.

2. Odbor preučuje obvestila po tem protokolu na zaprtih sejah.

3. Med preučevanjem obvestila po tem protokolu lahko Odbor, če je primerno, pregleda ustrezno dokumentacijo drugih organov OZN, specializiranih agencij, skladov, programov in mehanizmov ter drugih mednarodnih organizacij, vključno z dokumentacijo iz regionalnih sistemov človekovih pravic, ter vsa opažanja ali pripombe zadevne države podpisnice.

4. Pri preučevanju obvestil po tem protokolu lahko Odbor obravnava razumnost ukrepov, ki jih je sprejela država podpisnica v skladu z delom II Pakta. Pri tem Odbor upošteva, da lahko država podpisnica sprejme vrsto možnih političnih ukrepov za izvajanje pravic iz tega pakta.

9. člen

Spremljanje stališč Odbora

1. Odbor po preučitvi obvestila sporoči zadevnim strankam svoja stališča glede obvestila, skupaj z morebitnimi priporočili.

2. Država podpisnica primerno obravnava stališča Odbora, skupaj z njegovimi morebitnimi priporočili, ter Odboru v šestih mesecih pošlje pisni odgovor skupaj z informacijami o sprejetih ukrepih glede na stališča in priporočila Odbora.

3. Odbor lahko povabi državo podpisnico, naj predloži nadaljnje informacije o ukrepih, ki jih je sprejela na podlagi njegovih stališč ali morebitnih priporočil, ter če Odbor meni, da je potrebno, tudi v poznejših poročilih države podpisnice na podlagi 16. in 17. člena Pakta.

10. člen

Meddržavna obvestila

1. Država podpisnica tega protokola lahko kadar koli na podlagi tega člena izjavi, da priznava pristojnost Odbora, da sprejema in obravnava obvestila, če navedena država podpisnica meni, da druga država podpisnica ne izpolnjuje svojih obveznosti na podlagi tega člena. Obvestila na podlagi tega člena se lahko sprejemajo in obravnavajo samo, če jih pošlje država podpisnica, ki je dala izjavo, da priznava, da je Odbor pristojen tudi zanjo. Odbor ne sprejme obvestil, ki zadevajo države podpisnice, ki take izjave niso dale. Obvestila, prejeta na podlagi tega člena, se obravnavajo po naslednjem postopku:

(a) če država podpisnica tega protokola meni, da druga država podpisnica ne izpolnjuje svojih obveznosti na podlagi Pakta, lahko o tem pisno obvesti zadevno državo podpisnico. Država podpisnica lahko o zadevi obvesti tudi Odbor. V treh mesecih od prejetja obvestila država prejemnica pošlje državi, ki je obvestilo poslala, pojasnilo ali drugo pisno izjavo, s katero pojasni zadevo; tako pojasnilo ali druga pisna izjava pa bi morala v mejah možnosti in primernosti navajati tudi sprejete domače postopke in pravna sredstva, ki so na voljo v zadevi;

(b) če zadeva ni urejena tako, da zadovolji obe zadevni državi podpisnici, v šestih mesecih od datuma, ko država prejemnica prejme prvo obvestilo, imata državi pravico, da o zadevi obvestita Odbor z obvestilom, ki ga pošljeta Odboru in drugi državi podpisnici;

(c) Odbor obravnava zadevo, ki mu je bila poslana, potem ko se prepriča, da so bila v zadevi uporabljena in izčrpana vsa razpoložljiva domača pravna sredstva. To pravilo ne velja, kadar se uporaba takih pravnih sredstev nerazumno podaljša;

(d) ob upoštevanju določb iz pododstavka (c) tega odstavka da Odbor na razpolago zadevnima državam podpisnicama vso svojo pomoč, da bi našli mirno rešitev zadeve na podlagi upoštevanja obveznosti iz Pakta;

(e) Odbor preučuje obvestila po tem členu na zaprtih sejah;

(f) v zadevah, ki so Odboru predložene v skladu s pododstavkom (b) tega odstavka, lahko pozove zadevni državi podpisnici iz pododstavka (b), naj pošljeta vse ustrezne informacije;

(g) zadevni državi podpisnici iz pododstavka (b) tega odstavka imata pravico, da sta zastopani pri obravnavi zadeve v Odboru ter da ustno in/ali pisno predložita stališča;

(h) Odbor z vso primerno nujnostjo po datumu prejema obvestila iz pododstavka (b) tega odstavka predloži poročilo, kot sledi:

(i) če je dosežena rešitev v smislu pododstavka (d) tega odstavka, Odbor omeji svoje poročilo na kratko izjavo o dejstvih in doseženi rešitvi;

(ii) če ni dosežena rešitev v smislu pododstavka (d), Odbor v svojem poročilo navede ustrezna dejstva v zvezi z zadevo med zadevnima državama podpisnicama. Pisna stališča in zapisi o ustnih stališčih zadevnih držav podpisnic se priložijo poročilu. Odbor lahko tudi pošlje samo zadevnima državama podpisnicama stališča, ki so po njegovem mnenju pomembna za zadevo med njima.

Zadevni državi podpisnici prejmeta poročilo o vsaki zadevi.

2. Države podpisnice deponirajo izjavo na podlagi odstavka 1 tega člena pri generalnem sekretarju OZN, ki pošlje izvode tudi drugim državam podpisnicam. Izjava se lahko kadar koli prekliče z obvestilom generalnemu sekretarju. Tak preklic ne vpliva na obravnavo zadeve, ki je predmet že poslanega obvestila na podlagi tega člena; potem ko generalni sekretar prejme obvestilo o preklicu izjave, se na podlagi tega člena ne sprejemajo nadaljnja obvestila države podpisnice, razen če zadevna država podpisnica pripravi novo izjavo.

11. člen

Preiskovalni postopek

1. Država podpisnica tega protokola lahko kadar koli izjavi, da priznava pristojnost Odbora, ki jo določa ta člen.

2. Če Odbor prejme zanesljive informacije, ki kažejo večje ali sistematične kršitve države podpisnice katerih koli gospodarskih, socialnih ali kulturnih pravic, določenih v Paktu, Odbor to državo podpisnico povabi, da sodeluje pri preučitvi informacij in v ta namen predloži svoje ugotovitve o zadevnih informacijah.

3. Odbor lahko ob upoštevanju vseh ugotovitev, ki jih utegne predložiti zadevna država podpisnica, in tudi vseh drugih zanesljivih informacij, ki jih ima na voljo, imenuje enega ali več svojih članov, da opravi preiskavo in o tem poroča Odboru. V skladu s pooblastili in s soglasjem države podpisnice lahko preiskava vključuje obisk na njenem ozemlju.

4. Taka preiskava poteka zaupno in v vseh fazah postopka pritegne k sodelovanju državo podpisnico.

5. Odbor po preučitvi ugotovitev take preiskave te ugotovitve pošlje zadevni državi podpisnici skupaj z vsemi pripombami in priporočili.

6. Zadevna država podpisnica v šestih mesecih po prejemu teh ugotovitev, pripomb in priporočil Odbora predloži Odboru svoje ugotovitve.

7. Ko so vsi ti postopki v zvezi s preiskavo, opravljeno v skladu z odstavkom 2 tega člena, končani, se Odbor po posvetu z zadevno državo podpisnico lahko odloči, da vključi povzetek rezultatov teh preiskovalnih postopkov v svoje letno poročilo, ki ga določa 15. člen tega protokola.

8. Katera koli država podpisnica, ki je dala izjavo v skladu z odstavkom 1 tega člena, lahko kadar koli prekliče to izjavo z obvestilom, naslovljenim na generalnega sekretarja.

12. člen

Ukrepi po preiskovalnem postopku

1. Odbor lahko povabi zadevno državo podpisnico, da vključi v svoje poročilo iz 16. in 17. člena Protokola podatke o vseh ukrepih, ki jih je sprejela v odgovor na preiskavo, opravljeno v sklopu 11. člena tega Protokola.

2. Odbor lahko po potrebi po končanem šestmesečnem obdobju, ki ga določa odstavek 6, 11. člena, povabi zadevno državo podpisnico, da ga obvesti o ukrepih, ki jih je sprejela v odgovor na tako preiskavo.

13. člen

Zaščitni ukrepi

Država podpisnica sprejme vse ustrezne ukrepe, s katerimi zagotovi, da posamezniki v njeni jurisdikciji niso izpostavljeni nobeni obliki trpinčenja ali zastraševanja zaradi obveščanja Odbora v skladu s tem protokolom.

14. člen

Mednarodna pomoč in sodelovanje

1. Odbor sporoča, kadar šteje to za primerno in s soglasjem zadevne države podpisnice, specializiranim agencijam, skladom in programom Organizacije združenih narodov ter drugim pristojnim organom svoje poglede ali priporočila v zvezi z obvestili in preiskavami, ki razkrivajo potrebo po tehničnem svetovanju ali pomoči, skupaj z ugotovitvami in predlogi države podpisnice, če ti obstajajo, v zvezi s temi pogledi ali priporočili.

2. Odbor lahko s soglasjem zadevne države podpisnice opozori take organe na vse zadeve, ki izhajajo iz obvestil, obravnavanih v tem protokolu, in ki lahko vsakemu na področju njegove pristojnosti pomagajo pri odločitvi o priporočljivih mednarodnih ukrepih, s katerimi lahko čim bolj prispevajo k temu, da bodo države podpisnice napredovale pri uresničevanju pravic, ki jih priznava Pakt.

3. V skladu z ustreznimi postopki Generalne skupščine se ustanovi skrbniški sklad, ki se upravlja v skladu s finančnimi uredbami in predpisi Organizacije združenih narodov, katerega namen je priskrbeti strokovno in tehnično pomoč državam podpisnicam s soglasjem zadevne države podpisnice za širše uresničevanje pravic iz Pakta, ter s tem prispeva k vzpostavitvi nacionalnih pristojnosti na področju gospodarskih, socialnih in kulturnih pravic v smislu tega protokola.

4. Določbe tega člena ne vplivajo na obveznosti vsake države podpisnice do izpolnjevanja lastnih obveznosti iz Pakta.

15. člen **Letno poročilo**

Odbor vključi v svoje letno poročilo povzetek svojih dejavnosti na podlagi tega protokola.

16. člen **Širjenje in obveščanje**

Vsaka država podpisnica se obvezuje, da bo seznanjala širšo javnost o Paktu in tem protokolu ter olajšala dostop do informacij o pogledih in priporočilih Odbora, zlasti glede zadev, ki vključujejo državo podpisnico, ter da bo to opravila v oblikah, dostopnih za osebe s posebnimi potrebami.

17. člen **Podpis, ratifikacija in pristop**

1. Ta protokol lahko podpiše katera koli država, ki je Pakt podpisala, ga ratificirala ali k njemu pristopila.
2. Ta protokol lahko ratificira katera koli država, ki je Pakt ratificirala ali k njemu pristopila. Ratifikacijske listine se vložijo pri generalnem sekretarju Organizacije združenih narodov.
3. K temu protokolu lahko pristopi katera koli država, ki je Pakt ratificirala ali k njemu pristopila.
4. Za pristop se vložijo pristopne listine pri generalnemu sekretarju Organizacije združenih narodov.

18. člen **Začetek veljavnosti**

1. Ta protokol začne veljati tri mesece po datumu, ko je pri generalnem sekretarju Organizacije združenih narodov deponirana deseta ratifikacijska ali pristopna listina.
2. Za vsako državo, ki ta protokol ratificira ali k njemu pristopi po vložitvi desete ratifikacijske ali pristopne listine, začne protokol veljati tri mesece po datumu, ko taka država vloži ratifikacijsko ali pristopno listino.

19. člen **Dopolnila**

1. Vsaka država podpisnica lahko predlaga dopolnila k temu protokolu in jih predloži generalnemu sekretarju Organizacije združenih narodov. Generalni sekretar pošlje predlagana dopolnila vsem državam podpisnicam skupaj z zahtevo, naj izjavijo, ali želijo sklic zasedanja držav podpisnic, kjer bi razpravljali in odločali o predlogih. Če se v štirih mesecih od datuma tega obvestila vsaj tretjina držav podpisnic izreče za zasedanje, ga generalni sekretar skliče

pod okriljem Organizacije združenih narodov. Vsa dopolnila, ki jih sprejme dvotretjinska večina navzočih in glasujočih držav podpisnic, generalni sekretar predloži generalni skupščini v odobritev in potem vsem državam podpisnicam v sprejetje.

2. Dopolnilo, ki se sprejme in odobri v skladu z odstavkom 1 tega člena, začne veljati trideseti dan po datumu, ko število vloženih listin o sprejetju številčno obsega dve tretjini vseh držav podpisnic na datum sprejetja dopolnila. Zato začne dopolnilo veljati za vsako državo podpisnico trideseti dan, potem ko je vložila svojo listino o sprejetju. Dopolnilo je zavezujoče samo za tiste države podpisnice, ki so ga sprejele.

20. člen

Odpoved

1. Katera koli država podpisnica lahko odpove ta protokol s pisnim obvestilom, naslovljenim na generalnega sekretarja Organizacije združenih narodov. Odpoved začne veljati šest mesecev po dnevu, ko generalni sekretar prejme obvestilo.

2. Odpoved ne vpliva na nadaljnjo uporabo določb tega protokola za vsa obvestila, predložena v skladu z 2. in 10. členom, ali za vse postopke, uvedene na podlagi 11. člena, pred dejanskim datumom odpovedi.

21. člen

Obvestila generalnega sekretarja

Generalni sekretar Organizacije združenih narodov obvesti vse države, na katere se nanaša odstavek 1, 26. člena Pakta o naslednjih zadevah:

- (a) podpisih, ratifikacijah in pristopih na podlagi tega protokola;
- (b) datumu začetka veljavnosti tega protokola in vseh dopolnil na podlagi 19. člena;
- (c) vseh odpovedih na podlagi 20. člena.

22. člen

Uradni jeziki

1. Ta protokol, katerega arabsko, kitajsko, angleško, francosko, rusko in špansko besedilo so enako avtentična, je shranjen v arhivu Organizacije združenih narodov.

2. Generalni sekretar Organizacije združenih narodov pošlje overjene kopije tega protokola vsem državam podpisnicam, na katere se nanaša 26. člena Pakta.